

Inštitút odborného rozvoja (Slovensko)
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad (România)
Centrul Universitar Nord din Baia Mare (România)
Association of International Educational and Scientific Cooperation
(Ukraine)

**A CHANGE OF THE PARADIGM OF MODERN SCIENCE
AFTER THE MILITARY INVASION OF THE RUSSIA
ON THE TERRITORY OF INDEPENDENT UKRAINE**

**Collection of theses of scientific and methodical reports of
international scientific-practical conference**

June 22-23, 2022
Bratislava, Slovakia

Collection of theses of scientific and methodical reports of international scientific-practical conference, which was organized by Inštitút odborného rozvoja, Slovensko, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, (România, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, România, Association of International Educational and Scientific Cooperation, Ukraine, for research and teaching staff of Ukrainian universities on June 22-23, 2022 in Bratislava, Slovakia.

ORGANIZING COMMITTEE OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL INTERNSHIP

Asociat prof. Molnar Shandor, Cs.
Conf. univ. dr. Berlingher Daniel
Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcash
S.L. Dr. Lile Ioana
Dr. Asociat prof. Ioan-Liviu Taut
Prof. JUDr. Dmytry Byelov, DrSc.
Asociat prof. Taras Datio
Asociat prof. Herzanich Vitaliy, Cs.

Executive Secretary of the conference – Tymko Valentyns

Facultatea de Litere

**UNIVERSITATEA DE VEST
“VASILE GOLDIȘ”
din ARAD**

CONTENTS

Section 1. PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

TRANSDISCIPLINARY VECTORS OF SCIENTIFIC RESEARCH
ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІ ВЕКТОРИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Атаманчук В.П., Атаманчук П.С. 13

FEATURES OF THE USE OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES
IN MUSIC LESSONS
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
Боршуляк А., Лаврентьєва Н. 16

MONITORING THE LEVEL OF FORMATION OF SWIMMING SKILLS
OF PRIZE-WINNING SWIMMERS OF DIFFERENT AGES AND
GENDERS AT THE XXXV EUROPEAN AQUATICS CHAMPIONSHIP
IN BUDAPEST-2021, HUNGARY
МОНІТОРИНГ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ НАВИЧОК ПЛАВАННЯ
У ПЛАВЦІВ-ПРИЗЕРІВ РІЗНОГО ВІКУ І СТАТІ
НА XXXV ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ З ВОДНИХ ВИДІВ СПОРТУ
В БУДАПЕШТІ-2021, УГОРЩИНА
Ганчар І.Л., Ганчар О.І. 19

DEBATE AS AN EFFECTIVE METHOD OF DEVELOPING
COMMUNICATIVE COMPETENCE
ДЕБАТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
Дорофєєва О. 28

PSYCHOLOGICAL WORK WITH CHILDREN WHO ARE
IN DIFFICULT LIFE CIRCUMSTANCES DURING WAR
ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ
У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ
Комар Т.В., Берегова Н.П., Варгата О.В. 31

RESEARCH OF THE PHENOMENON POST-TRAUMATIC PERSONALITY GROWTH ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ <i>Скрипаченко Т.В.</i>	35
CHEMICAL DISCIPLINES IN THE TRAINING OF THE FUTURE MEDICAL AND PHARMACEUTICAL WORKERS ХІМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ <i>Філіппова Л.В.</i>	37
ENHANCING MOTIVATION IN THE ONLINE LANGUAGE CLASSROOM <i>ґанук О.</i>	40
PSYCHOLOGICAL PARADIGMS BETWEEN SCIENCE AND PRACTICE: ABOUT MENTAL HEALTH IN THE WAR AND POST-WAR PERIOD ПСИХОЛОГІЧНІ ПАРАДИГМИ МІЖ НАУКОЮ І ПРАКТИКОЮ: ПРО ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я У ПЕРІОД ВІЙНИ ТА ПОСТ-ВІЙНИ <i>Яцина О.Ф.</i>	43
Section 2. HISTORY	
SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT AND INDUSTRIAL REVOLUTION IN ENGLAND IN THE SECOND HALF OF THE 18TH CENTURY СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ В АНГЛІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХVІІІ СТОЛІТТЯ <i>Григорук Н.</i>	46
AMERICAN SUPPLIES TO THE USSR UNDER LEND-LASE: ONE OF THE MYTHS OF SOVIET HISTORY АМЕРИКАНСЬКІ ПОСТАВКИ В СРСР ЗА ЛЕНД-ЛІЗОМ: ОДИН ІЗ МІФІВ РАДЯНСЬКОЇ ІСТОРІЇ <i>Овчаренко О.І., Сухушина О.В.</i>	49

Section 2. HISTORY

SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT AND INDUSTRIAL REVOLUTION IN ENGLAND IN THE SECOND HALF OF THE 18TH CENTURY

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ В АНГЛІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТОЛІТТЯ

Григорук Наталія

кандидат історичних наук, доцент

кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Характерною рисою соціально-економічного розвитку Англії після 1689 р. було його прискорення, що забезпечило усі його сфери.

У основі аграрної революції було обезземелення селянства і перехід до великого капіталістичного сільського господарства. Швидкому розвитку аграрної революції сприяло постійне зростання попиту на вовну та інші сільськогосподарські продукти. Попит на продукцію сільського господарства посилював значення земельної власності, а це в свою чергу посилювало наростання обгороджувачів. У результаті обгороджувачів було зруйновано громадське сільське господарство. Уряд же нічого не зробив для захисту селян і навіть, навпаки, узаконував обгороджувачів і згін селян із землі. І наприкінці XVIII ст. англійське селянство практично зникло. Безземельні селяни сформували аграрний пролетаріат, який був потрібен сільській промисловості, на мануфактурі чи як батраки. Така диференціація соціальної структури спричинила підвищення продуктивності праці. Обгороджувачів робило сільськогосподарське виробництво більш великомасштабним і, отже, більш ефективним.

У свою чергу, лендлорди і фермери запроваджували більш інтенсивну працю, нові методи обробітку землі і розведення худоби. Вони стали запроваджувати сівозміни, травосіяння і кормові культури; більшу увагу надавали селекції насіння і нових порід худоби.

Крім того, значне зростання сільськогосподарського виробництва було пов'язане з розширенням площі оброблювальних земель. Підвищений попит сприяв запровадженню сільськогосподарських інновацій. Не треба забувати і такий меншальний аспект: землеволодіння було джерелом суспільного престижу – хто краще використовує землю, той має більше доходів, а значить є більш шанованим. Зем-

---

ля була надійнішим, ніж промисловість і торгівля, капіталовкладенням і, знову ж таки, підвищувала статус його власника.

Таким чином, серйозні зміни в аграрному секторі економіки визначали економічне життя країни, тобто прямо впливали на стан промисловості, торгівлі, фінансової системи.

Складовою частиною європейської модернізації була промислова революція – спочатку в Англії, а потім і в інших країнах. Власне промислова революція, чи промисловий переворот, – це перехід від інструментальної до машинної стадії виробництва, від мануфактурної форми організації виробництва до фабрично-заводської.

Якщо економічно перехід від дрібної ручної праці до великого машинного виробництва був обумовлений співвідношенням попиту і пропозиції на ринку робочої сили, сировини, палива і промислових виробів, то технічно промислова революція була підготовлена винаходами різних механізмів і більш продуктивних індустріальних технологій. Їхнє застосування забезпечувало велику економію всіх можливих ресурсів і різкий стрибок продуктивності праці.

Початок промислового перевороту в Англії відноситься до 60-х рр. XVIII ст., коли з'явилися перші машини – прядка “Дженні” і т. зв. Ватерна машина, які справді відкривали новий етап у розвитку техніки. Оскільки з технологічної точки зору цей переворот в основному завершується з переходом від ручного виготовлення машин до виробництва машин машинами, то це в Англії сталося до середини XIX ст.

Промислова революція розпочалася у бавовнопрядильному виробництві. Це пояснюється тим, що бавовна проста і зручна в обробці і, крім того, оскільки бавовна не була традиційним для Європи волокном, то в цьому виробництві були відсутні цехи і цехова регламентація. У 1764 р. Д. Харгривз винайшов механічну прядку і на честь своєї дочки назвав її “Дженні”. Заслуга Харгривза полягала в тому, що він доповнив машину особливим пристроєм – витяжним пресом, який вивільнив руки працюючого. За декілька років Р. Аркрайт удосконалив прядильну машину і пристосував її до експлуатації разом із механічним двигуном – вона приводилася у рух водою (англ. water – вода), звідси – ватерна машина. Ці машини і стали відправним пунктом промислового перевороту, бо вони не просто полегшували працю, а звільняли руки працюючого і замінювали працю декількох людей.

Надалі потік технічних винаходів і відкриттів наростав. Величезне значення для розвитку машинного виробництва мало винайдення у 1784 р. Д. Ваттом одноциліндрової парової машини подвійної дії з валом, що крутиться. Ця машина могла бути універсальним двигуном, який одночасно приводив у дію багато робочих механізмів. І вже у 1800 р. в англійській промисловості було більше 300 парових двигунів загальною потужністю в 5 тис. кінських сил. Поступово починається машинізація машинобудування, тобто виробництва машин машинами.

Отже, промисловий переворот змінив економічну географію Англії. Виникли нові промислові райони, які спеціалізувалися на виробництві окремих видів то-

---

варів і продуктів. Значно зросли обсяги промислового виробництва. На середину XIX ст. Англія перетворилася у “майстерню” світу, виробляючи близько половини світової промислової продукції, і зайняла виняткове становище в світовому господарстві й міжнародній політиці.

Промислова революція сприяла формуванню нової економіки й суспільної структури. В економіці головну роль почала відігравати фабрично-заводська промисловість. Продукція, що виготовлялася на фабриках і заводах, завдяки використанню машин стала дешевою, що спричинило поступове витіснення з ринку виробів ремісників і мануфактур. Змінився характер англійської торгівлі: до країни завозили дедалі більше необхідної сировини, а за межі Англії вивозили дешеві фабричні товари. Перемога машинного виробництва в Англії дала поштовх до формування соціальної структури індустріального суспільства, головними верствами якого стали підприємці та наймані робітники.

Література:

1. Економічна історія: Лекції / Н. О.Тимочко, О. А. Пучко, Л. М. Рудомьоткіна та ін. К.: КНЕУ, 2000.
2. Ерофеев Н. А. Промышленная революция в Англии. М., 1965.
3. Мортон А. История Англии. М., 1950.
4. Тревельян Дж. М. История Англии от Чосера до королевы Виктории. С., 2002.